

สรุปสาระสำคัญจากงาน “SD Symposium 10 Years: Collaboration for Action”

(ช่วงบ่าย) ห้องที่ 3: Partnership for Circular Economy

- Mr. Jorge Chedeik, Director and Envoy of the Secretary-General on South-South Cooperation, UNOSSC

การทำงานด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน ทำให้เราได้เห็นความมุ่งมั่นขององค์กรต่างๆ ที่มาทำงานร่วมกัน และเราจะเห็นได้ว่าวันนี้สิ่งแวดล้อมของเราเชื่อมโยงจากการมุ่งเน้นการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการขยายตัวของเมือง ที่ล้วนสร้างผลกระทบต่อโลกได้อย่างมหาศาล ซึ่งเราจะปล่อยให้โลกเป็นแบบนี้ไม่ได้

หลักการของเศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นเรื่องที่ดี แต่การจะทำได้ต้องอาศัยกระบวนการหลายอย่าง ทั้งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับชุมชน และการทำให้เป็นห่วงโซ่อุปทาน เป็น Atomic economy คือให้เกิดการระเบิดต่อๆ กันไป หรือเราอาจทำให้แง่ของการผลักดันให้เกิดกฎหมาย หรือข้อปฏิบัติร่วมกันให้ได้ ต้องรวมทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรเข้ามาทำงานร่วมกัน ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ผมหวังว่าเวทีนี้จะร่วมกันสร้างแรงผลักดันให้เกิดขึ้นได้ เพราะเราไม่มีทางเลือกอื่น เราต้องทำทุกอย่างตั้งแต่การผลิตถึงการบริโภคจากนี้เป็นต้นไปให้ยั่งยืน

ความร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆ ที่เกิดขึ้นต้องขับเคลื่อนจากภายในเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งในอดีตเราจะเห็นว่าทุกคนทำงานจะทำตามกรอบของตัวเอง แต่เราต้องพยายามทลายกรอบนั้น และพาทุกคนก้าวเข้าสู่การทำงานที่มุ่งสู่การพัฒนาและเติบโตอย่างยั่งยืน และลองมองหว่าเราจะทำงานด้วยกันได้อย่างไร

- Mr. Denis Nkala, Regional Coordinator and Representative, The United Nations office for South-South Cooperation (UNOSSC), Asia and the Pacific Office

ตั้งแต่การประชุมในระดับนานาชาติเมื่อปี ค.ศ.1955 มีการตกลงกันเรื่องหลักการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และนำไปสู่การประชุมที่บัวโนสไอเรสที่ตามมาภายหลัง เพื่อตกลงร่วมกันเรื่องเศรษฐกิจที่จะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและประสานประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งวันนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะเรากำลังนับถอยหลังให้โลกที่กำลังจะขาดแคลนทรัพยากรอย่างหนักในปี ค.ศ. 2050 และถ้าปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากเราในช่วงแห่งการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจที่ผ่านมา หนทางแก้ก็ต้องมาจากพวกเรา แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนบนเป้าหมายทั้ง 17 ข้อจึงเกิดขึ้น เพื่อให้เห็นว่าเราต้องมาร่วมกันแก้ไขปัญหาของโลก

โดยในการเข้ามาทำงานร่วมกันนั้น ต้องเริ่มตั้งแต่ระดับบุคคลและขยายผลสู่ระดับประเทศ สิ่งสำคัญคือเราต้องชัดเจน รู้ว่าเรากำลังมองหาเครือข่ายเพื่อร่วมมือกับคนที่คิดเหมือนเรา และต้องไม่ละเลยการสร้างความร่วมมือระดับทวิภาคีด้วย

- Mr. Doulaye Kone, Deputy Director, Bill&Melinda Gates Foundation

วิวัฒนาการของห้องน้ำสะอาดวิธีชีวิตและเศรษฐกิจของแต่ละท้องถิ่น และห้องน้ำยังเป็นพื้นที่ที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงต้องมีเรื่องของการจัดการของเสีย ซึ่งในปี 2011 ผมก็ได้ทำงานอย่างจริงจังในการพัฒนาเทคโนโลยีที่ช่วยพัฒนาห้องน้ำโดยร่วมมือกับหลายส่วน เช่นที่เราได้เชิญเอสซีจีมาร่วมทำงานด้วย ในการช่วยกันสร้างห้องน้ำที่ดีเพื่อให้ไม่ต้องกังวลว่าจะเกิดของเสียที่สร้างเชื้อโรค และเรายังทำงานกับ AIT เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีในการจัดการของเสียและสร้างห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะ โดยเป้าหมายของเรา คือ การลดความเสี่ยงด้านสุขภาพ ด้วยการทำให้คนเข้าถึงห้องน้ำในพื้นที่ที่รัฐเข้าไม่ถึง

ความท้าทายในการทำงานของมูลนิธิในการสร้างการมีส่วนร่วมกับพันธมิตรที่จะมาทำงานด้วย คือมีบริษัทหลายแห่งที่เราคุยด้วยถามว่าถ้ามาทำโครงการกับเราแล้วจะทำเงินได้อย่างไร ตรงนี้ต้องแลกเปลี่ยนกัน แล้ววางแผนว่าสิ่งนี้จะเดินไปสู่ความสำเร็จแบบธุรกิจได้อย่างไร

ผมให้ความสำคัญกับการสื่อสาร เพราะการสร้างความร่วมมือระหว่างกันนั้น เราจะต้องสื่อสารกันตลอดเวลาให้ชัดเจนว่าเราจะทำอะไร ถ้าเราเข้าใจตรงกันการทำงานด้วยกันก็จะมีปัญหา ต่างคนก็ต่างอุทิศส่วนของตัวเองเข้ามาสู่โครงการในส่วนที่ตนเองถนัด โดยต้องทำให้แน่ใจว่าเราวางโครงสร้างการทำงานที่ดีเพื่อให้แต่ละคนที่เข้ามารับรู้บทบาทของตัวเอง อย่างเช่นวันนี้เรามีประเด็นเหมือนกันในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนให้เดินหน้า แล้วกำหนดบทบาทของแต่ละคนให้ชัดเจน ก็จะเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยการให้การร่วมมือเกิดขึ้นได้

- Mr. Svein Rasmussen, CEO, Starboard

เราทำงานร่วมกับเอสซีจี และหน่วยงานด้านการวิจัย trash hero เพื่อไปทำการเก็บขยะในทะเลด้วยกัน และสร้างการรับรู้ทั้งในระดับชุมชน รวมถึงโรงเรียน และมหาวิทยาลัย จนวันนี้เราเริ่มนำหลักเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ เริ่มนำแท็บปลาที่เป็นปัญหาของท้องทะเลมา Upcycling เป็นผลิตภัณฑ์ ซึ่งผมหวังว่าภายในปี 2027 เราจะมีกฎหมายที่ดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

ในส่วนของ Starboard เอง เราก็ตั้งใจว่าจะมีการทำ paddle board content เหมือนการระบุคุณค่าทางโภชนาการในฉลากสินค้าว่าเราสร้างอะไร และลดอะไรได้บ้างจากผลิตภัณฑ์ของเรา เช่น 1.4 กิโลกรัมของน้ำหนักบอร์ดนี้มาจากการนำพลาสติกรีไซเคิลมาใช้ เราจะกำจัดขยะทะเลไปได้เท่าไร หรือนำรายได้จากการขายกลับไปปลูกป่าชายเลนได้มากแค่ไหน แล้วป่าชายเลนนี้จะช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ให้โลกได้แค่ไหน

อีกเป้าหมายหนึ่ง คือ การผลักดันภาวพลาสติกให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งเราต้องรู้กับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกตั้งแต่วันนี้ เพื่อหยุดยั้งปัญหาสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเราต้องตระหนักว่าทุกวันนี้โลกของเรากำลังเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมครั้งใหญ่ เราจึงต้อง

ช่วยกันปลูกต้นไม้ และมองหาตัวเลขที่ทุกคนจะตั้งเป็นเป้าหมายในการทำงานร่วมกันว่าจะสร้างความสามารถในการแข่งขันและโอกาสทางการค้าของตัวเอง ไปพร้อมๆ กับการเริ่มต้นสร้างการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการทำธุรกิจ เพื่อให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่เพิ่มมากขึ้น

- Ms.Kakuko Nagatani-Yoshida, Regional Coordinator for Chemicals Waste and Air Quality, Asia and Pacific Office, UN Environment

UN Environmental program ทำงานเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนภายใต้กรอบการสร้างความร่วมมือกัน ซึ่งอันที่จริงแล้วองค์การสหประชาชาติทำงานในหลายเรื่องรวมทั้งเรื่องสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องขยะพลาสติก ที่ UN Environmental program ถือเป็นผู้นำในเรื่องนี้ในระดับโลก เพราะเราพยายามผลักดันให้เกิดเป็นแนวทางปฏิบัติและนโยบายในระดับโลก โดยให้คนสำคัญเข้ามาแสดงทัศนะและสัญญาว่าจะทำงานในเรื่องนี้อย่างจริงจัง อาทิ การสร้างการตระหนักรู้ในระดับโลก เช่นในปี 2018 เราได้ทำกิจกรรม Beat Plastic Pollution โดยจัดงานที่อินเดีย ซึ่งจริงๆ อินเดียไม่ใช่ประเทศที่สร้างขยะพลาสติกมากมายใหญ่ แต่ประธานาธิบดีประกาศว่าเขาจะกำจัดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งภายในปี 2022 ส่วนในระดับโลก เราจะลดการรั่วไหลของขยะพลาสติกและไม่ใคร่พลาสติกลงสู่ทะเล โดย UN ได้ทำงานร่วมกับรัฐบาล NGO ภาคเอกชน รวมถึงชุมชนอย่างใกล้ชิด

เราคิดว่าการสร้างความร่วมมือระหว่างกันเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่การพูดคุยเพื่อแก้ปัญหาและหาทางออกร่วมกัน เช่น การลดถุงพลาสติกของ 7-11 ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดี จากสิ่งที่เราเห็นคือ กองขยะมากมายที่รอการจัดการโดยเฉพาะในประเทศไทย จึงเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องมาหาทางออกร่วมกัน เช่น เรื่องของการค้ากับพลาสติก ขณะที่อุตสาหกรรมรีไซเคิลมีมูลค่ามากกว่า 20 ล้านดอลลาร์ ธุรกิจในโลกจึงต้องปรับตัวเพื่อรองรับเรื่องนี้ เราจึงช่วยหาคนที่เกี่ยวข้องเรื่องนี้เข้ามาทำงานด้วยกันเพื่อให้เกิดผลตั้งแต่ระดับประเทศไปจนถึงภูมิภาค

สำหรับการสร้างความร่วมมือระหว่างธุรกิจกับภาครัฐเราก็เริ่มเห็นกันมากขึ้น เพราะวันนี้บริษัทใหญ่ๆ ไม่ได้ทำงานเพื่อผลกำไรสูงสุดอย่างเดียวแล้ว แต่ต้องทำงานประสานกับภาคส่วนอื่นๆ ด้วย เพื่อเดินทางไปสู่ความยั่งยืน UN Environmental program จึงต้องสร้างทั้งขีดความสามารถและโครงสร้างการทำงาน เช่น การที่เรามีคณะทำงานร่วมกันเรื่องขยะพลาสติกที่เดินไปได้ไกลมาก

- Mr. Pham Hoang Hai, Partnership Development Head – Vietnam Business Council for Sustainable Development

องค์กรของเราสร้างความร่วมมือกันตั้งแต่ปี 2010 เพื่อทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยมีกิจกรรม ทั้งการฝึกอบรม การวิจัย และการสานสัมพันธ์ระดับภูมิภาค รวมทั้งการจัดงานสัมมนาในระดับชาติเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเวียดนาม

โดยเมื่อพูดถึงเศรษฐกิจหมุนเวียนในเวียดนาม ในปี 2016 เป็นปีแรกที่เราได้ยินเรื่องนี้ ไม่มีใครรู้เลยว่ามันคืออะไร ทุกคนคิดถึงแค่ 3R แต่หลังจากนั้นจนถึงวันนี้ เรามีความร่วมมือมากมายที่มุ่งเน้นการผลักดันให้เกิดข้อตกลงและกฎหมาย และเน้นย้ำให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งความท้าทายในการทำงานร่วมกันนั้นอาจมีความยากในการพูดคุยกับคนที่อยู่นอกธุรกิจแต่ทุกคนควรต้องมาทำงานร่วมกัน เพื่อให้ปลายทางคือการพัฒนาให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนที่ให้ประโยชน์แก่ทุกคนเกิดขึ้นได้จริง

ซึ่งการทำงานในระดับอาเซียน เรามีการทำงานร่วมกันเป็น Business Council เพื่อแก้ปัญหาที่กำลังเป็นประเด็นเร่งด่วน ส่วนเวียดนามเองก็มีความคล้ายกับอินโดนีเซีย ที่ภาครัฐต้องหันไปโฟกัสที่การพัฒนากระบวนการรีไซเคิลเพื่อเป็นคำตอบในเรื่องธุรกิจได้

- Dr. Safri Burhanuddin, Deputy IV of Coordinating, Ministry for Maritime Affairs of Republic Indonesia

ตั้งแต่มีการประกาศว่า อินโดนีเซียเป็นผู้ผลิตขยะรายใหญ่ของโลก ชาวอินโดนีเซียก็พยายามทำทุกอย่างเพื่อลดปัญหาขยะที่ปล่อยลงสู่ทะเล เราทำงานร่วมกันทั้ง 18 กระทรวง และมีกลไกในการจัดการขยะทั้งหมด 6 ข้อ โดยภายใต้การศึกษาพบว่าร้อยละ 80 ของขยะมาจากบนบก และแม่น้ำในจาร์กาต้าได้รับการจัดการให้สะอาดโดยการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐบาลอินโดนีเซีย เนเธอร์แลนด์ และเอ็นจีโอ เพื่อดูแลคุณภาพน้ำ มีโครงการนำร่องเกิดขึ้นมากมาย เช่น การใช้ขยะพลาสติกมาทำถนน

ในอุตสาหกรรมรีไซเคิล เป้าหมายของรัฐบาลในการรีไซเคิลสูงมาก โดยเฉพาะความพยายามในการรีไซเคิลพลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียว จึงมีการจัดตั้งคณะกรรมการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาและจัดการเรื่องขยะพลาสติก ซึ่งเป้าหมาย คือ จะต้องลดปริมาณพลาสติกให้ได้ในปี 2025

ความท้าทายของการสร้างความร่วมมือกันที่วันนี้อินโดนีเซียกำลังเผชิญ คือ ปัญหาพลาสติกของโลกที่ภาคเอกชนอาจต้องเป็นฝ่ายเริ่มเพราะภาครัฐอาจยังไม่มียกประมาณ หลังจากนั้นจึงดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ที่หมู่บ้านชาวประมง 4,000 ชุมชนมาร่วมกันทำงานเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรม และคาดว่าจะเห็นผลในปี 2025
